

NEVTEPENO
POPRIJÉTA DEVICA MARIJA

Zmozsna Goszpa Vogrszka.

POBOZSEN MESZECSEN LISZT

Reditel: **BASSA IVAN** plebános vu Bogojni.

Vszebina.

Bassa Ivan: Miloscse szí puna	321
Szakovics Jozsef: Miszijonszka duzsnoszt	324
P. Purgatoriumszke dűse	330
(bi): Escse kaj od szvétkov	334
Disc.: Lepota szrca Jezusovoga	336
Po Ant. Obl.: Krsesáuszka mati	341
Klekl Jozsef: Tretji Red	349

Drobis.

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza písma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok plácsajo!**

**Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamosztana v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.**

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSEN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN
PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vsaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Miloscse szi puna.

Bog je vido, z velkim veszéljom je mogeo viditi, kak mirovno je bl. D. Maria sztopila na egyptomszko potúvánje.

Gvüsna je bila, ka de jo tisztí Bog, na steroga szkrb

sze je opirala, csuvao po njénoj poti, pa je ne zavrzse tam tüdi, kama jo odpela.

Sto bi dvojio, ka je Bog na njo pazo i na dete, stero je na njo zavüpao?

Ne sze je mela bojati niti od nocsi, stera je pekli prijázna, niti od dnéva, vu sterom sze národje voj-szküjejo.

Angelom szvojim je zapovedao Bog, naj jo csuvajo po njenih potáj, naj odsztránijo od njé vszo nevarnoszt, i csi je potrebno, jo naj noszijo na szvoji rokáj.

Csi je zemla, vu stero potüje, puna divjih zverin ino csemérnih ftic, sze szpuni nad njov, ka je Bog vernim szlüzsbábnikom szvojim obecsao rekocs: „Po aspis-kacsi ino baziliskusi bos hodo ino razgázis orozslána ino pozja.“ (Ps. 96, 6. 11. 13.)

Veszeli sze tüdi moja düsa, ka je Bog tak obcsuvao Marijo po vszeh njéni potáj.

Bog má szkrb na pravicsne. Vu vnogih mesztaj szvétoğa pizma je obecsao to, ka je vzeme pod szvojo obrambo, ki sze vüpajo vu njem.

Záto, düsa moja, kaj stécs ti zapovej Bog, ne bodi nikdár za toga volo nemirovna: vüpaj sze vu njem, pa de ti on pomágo.

V kakso stécs nevoló bi te prineszla tvojo bogav. noszt, csi bi v nájvékso neszrecso priseo záto, ka szí Bogá poszlühno, ne zgübi záto vüpanja nikdár, Bog de szkrb meo na tebé, „ár je pomocs pravicsnih od Goszpodna, ki je njihova mocs i zmosznoszt vu vremeni nevole.“ (Ps, 36, 39.)

Pa csi te za volo tvoje vere, zvesztoszt ino bogavnosztí szmej hüdobnih, ogrizávánja i zsalüvanja doszégnejo; ne zapüsztí sze, ar „vu dnévi sztiszka de ti zavítje Goszpod.“ (Ps. 30, 39.)

Vüpanje, stero pravicsni vu Bogi májo, njim je gvüsno porocsenje njegove obrambe; csi je li vesászi na videnje zaen csasz zavrzse, na szlednje njim li na pomocs pride pa „jim podeli, naj nájdejo mir szvoj.“ (Ps. 54, 23.)

Breviválci Betulia városa szo zse miszlili, ka sze je Bog njihovi ocsákov zse z cela szpozábo z njih, pa rávno tisztoğa hipa sze je nájbole szkrbo za njé, kda je po-

bozsno Judito poszlao, naj vmori neprijátelszkoga vojvodo Holofernesa.

Ne sze je szpozábo Bog z neduzsnoga Jozsefa, ki je vu temnici z lancom na kotrigaj zdihávao k njemi ; kda bi zse vüpanje meo zgübiti, szo sze odprla vráta njegove temnice, naj bi sze podigno na viziko ino taonik grátao császi krála Egyptoma.

Pa té vnoge példa, tak vnoga obecsávánja bozsna, tak vnoga szvedocsánsztva bozsne szprevidnoszi nebi dojsla meni, ka sze tüdi na vékse vüpanje podignem ?

Zgodi sze, ka Bog ne odszlobodi pravicsnoga od vszega sztráha i nevarnoszi pa sze ne posztkrbi za njega vszikdár i vu vszem tak, kak bi szí on zselo ino proszo ; pa szo njegove poti záto li csüdovitne i molbe vredne, csi je resi neszrecse, ali pa dopüszti, naj tüdi pravicsen trpi en csasz od krivicsnih.

Taksim te Bog podeli vu njihovoj nevoli miloscsopotprlivoszi pa z tem vecs vesini za njé, kak csi bi njim nájobilnese dobrote delio.

Glejte práve verne krscsenike, steri szkoro vu vszem zmenkávajo pa sze nam li tak vidi, kak csi bi vszega obilno meli, tak szo zadovolni z szvojjim sztálisom ! Záto li blagoszlávlajo Bogá pa ne bi menjali z szrecsnimi toga szveta !

Záto sze obrni, lübi cslovek, k Bogi vu vszoz tvojoj nevoli. Vu njem sze vüpaj popunoma. Pa csi ti njegova pomocs ne bi vesazi k rédi sztála, ali ocsiveszna bila, záto ne bode ménsa ne vu moci pa ne vu tolázsbi.

Bog vszikdár pomore pravicsnim.

Bassa Ivan.

Miszijonszka duzsnoszt.

„Ite i vsite vsze národe i krsztite je“. Tá bozsa zapoved je ne szamo apostolom Krisztusovim dána. Ar szo apostolje mrtelni lüdjé bili i tak szo vszeh národov ne mogli vsiti. Záto szo po szmrti apostolov njihovo miszijonszko duzsnoszt drügi mogli prezkéti. Vu bozsi plaau zvelicsanja szo vszi národje, vszi lüdjé vszeh csaszov i vszeh krajov notri szklenjeni. Zatogavolo Krisztusovi apostolje na szvejti vszikdár morejo meti naszlednike, steri njihovo delo dale oprávlajo, steri szpunjávajo to bozso zapoved: „Ite i vsite vsze národe i krsztite je“. Záto szo szi apostolje szkrblivo szprávlali vucsenike, stere szo z misziionszkim dühom napunili, naj tak njé naszledüjejo vu szpunjávANJI miszijonszke zapovedi. Tak szo vucseniki i naszledniki apostolov noszilci Krisztusove miszijonszke zapovedi. I kde tákse poverjene naszlednike apostolov najdemo, tam je právo krscsansztvo, tam je právo Krisztusovo vadlúvanje; i tam tüdi vszikdár mora biti rázumnoszt i zvesztoszt za miszijonszko duzsnoszt.

Naszledniki apostolov szo vu katolicsanszkoj Cérkvi, ár jedino katolicsanszka Cérkev zná dokázati szvoj zacsétek od apostolov i szvojo prigodbo od denésnjega dnéva

nazáj gori do apostolov. Záto je po smrti apostolov túdi cela miszijonszka duznsoszt katolicsanszkoj Matericérkvi gori nalozsena,

Katolicsanszka Cérkev je ta práva ōrocniča Jezusa, njegovih navukov, njegovih szakramentov, njegove oblázsti i njegovih namenov. Jedino ona je mogocsa dokázati, ka je njéni nasztaviteo Jezus Krisztus; jedino njéna szvedocsansztva ali pizma szégajo nazáj do Jezusa; jedino ona je osztála v nepretrgnjenoj zvézi z apostolami; jedino ona má celo kršesansztvo, celi evangelium — nepokvárjeno, neoszkrunjeno. Ali toj szlávnoj prednoszti katolicsanszke Cérkvi szo túdi one velike duznsoszti prikapsene, stere je Zvelicsiteo szvojoj právoj Cérkvi gori nalozso sz temi recsmi: „Ite i vsite vsze národe i křsztite je“. I tak katolicsanszka Cérkev má veliko duznsoszt proti celomi cslovecsánsztvi, proti vszem lüdem, najmre duzsna je za to szkrbeti, naj vszi lüdjé szpoznajo Krisztusove návuke i doszégnejo Krisztusovo milosceso.

To je osztra duznsoszt katolicsanszke Cérkvi; ár zato je nasztávlena, naj vsze lüdi pripela na szpoznanje Krisztusovih návukov, k právoj veri. „Ki de vervao ino sze okřszti, zvelicsa sze; ki pa ne de vervao, szkvari sze“, to právi vekivecsna pravica, Jezus Krisztus. Ali csi je to isztina, te túdi vszi lüdjé morejo priliko dobiti na to, ka do vervali; i to priliko njim je duzsna dati katolicsanszka Cérkev, najmre duzsna njim je vszem predgati evangelium, to je njéna miszijonszka duznsoszt. Záto je katolicsanszka Cérkev pred Bogom odgovorna za vsze lüdi. Ár Jezus je njo ne zaman posztavo za szvetloszt szvejta, nego naj zaisztino szvejti vszem lüdem z návukami práve vere; ne jo je zaman posztavo za szvojo naszlednico i namesztnico, nego naj vu isztini bode lüdem pot, pravica i zsitek, naj njim bode dobra pasztéřica, stera zoblodjene ovsice k njemi pripela. Tak je Jezus teh nebeszkih talentov szvojoj Cérkvi ne za lepotijo dáo, nego naj zs njimi lüdi v nebesza pripela.

Nadale mi povdárjamo, trdimo, ka je nasa Katolicanszka Cérkev jedino zvelicsávna. To niti nemre inacsi biti, ár je ona jedino práva Krisztusova Cérkev; bozsa miloscsa vu lázsi, vu krivom návuki ne poszveti lüdi. Ali csi jedino katolicanszka Cérkev zvelicsa, te je tüdi duzsna glédati, naj vsze lüdi zvelicsa. Sto drügi de szkrbo za to, csi ona ne? Vszi lüdjé sze morajo ino sze scséjo zvelicsati; i vu tom velikom dugovánji szvojega zsitka vszi potrebüjejo jedino zvelicsávno Cérkev; ona je pa duzsna vszem na pomocs biti vu iszkanji zvelicsanja. Za vszákoga csloveka, escse za toga najbolje zavrzszenoga pogana vu ednom nepoznánom koti szvejta je to najvékse pitanje szrecsna ali neszrecsna vekivecsnoszt. Sto de mogo prenásati odgovornoszt za neszrecsno vekivecsnoszt szamo edne düse? I kak de mogla katolicanszka Cérkev nosziti odgovornoszt za jezér pa jezér million düs, sterih zvelicsanje je Jezus vu njéne roké polozso, kda je pravo: Idi i vcsi vsze národe i krszti je, pelaj je v nebésza; tü más klüese nebész, niscse drügi jih neima! — Kak velika je miszijonszka duzsnoszt katolicanszke Cérkvi!

Nadale vszáki cslovek je duzsen vu právo Cérkev notrisztopiti. Ki to duzsnoszt szam rad zamüdi, szí vekivecsno kastigo szprávi. Ali rávno tak osztra je tüdi duzsnoszt práve Krisztusove Cérkvi, naj sze vszem lüdem szpoznati dá, naj vszi májo priliko njoj sze pridrüzsiti, njéne kotrige posztánoti. — „Ite i vesite vsze národe“ — to zapoved more szpunití katolicanszka Cérkev, tak do vszi lüdjé meli priliko njoj sze pridrüzsiti. Szvéti Paveo apostol to duzsnoszt etak szvedocsi: „Kak do vervali v tisztom, od koga szo ne csüli? Kak do pa csüli brez predgarov? Kak do pa predgali, csi jih ne poslejo?“ (Rim. 18. 14.)

Koga duzsnoszt je pa poszlati predgare? Tisztoza duzsnoszt, komi je Jezus to pravo: „Ite i vesite vsze národe“. To je pa Jezus szvojim apostolom, szvojoj Cérkvi

pravo. Tak je Krisztusova Cérkev duzsna poszlati miszjonare po celom szvejti, k vszem národom.

To miszjionszko duzsnoszt je katolicsanszka Maticérkev tüdi vszikhár szpunjávala. Apostolje szo vmrli, na njihovo meszto szo drügi miszjionarje sztopili. Zse vu drügom sztoletji po Krisztusi vidimo goszte krisztjanszke obcsine vu vszeh országaj okoli Medzemszkoga Morja. Vu zacsétki strloga sztoletja je pa zse tak veliki del rimszkoga caszarsztva krscsanszki bio, ka je Konstantin caszar 313-ga leta zákou vödáo, poleg steroga sze krscsanszka vera za drzsávno vadlúvanje szpozna. Krisztusovi navuki szo sze ne szami od szébe tak hitro razsirjávali, nego sli szo na vsze kraje pobožsni miszjionarje, ki szo poganom predgali evangelium. Teda szo ne szamo popevje bili miszjionarje, nego drügi krisztjáni szo tüdi za szvojo duzsnoszt drzsali bozse králesztvo razsirjávali. Vszem je gorela vu szrci recs Jezusova: „Ite i vsite vsze národe“. Poglavárje szo predgali szvojim podlozsnikom, kak na priliko szvéti Domiter, oszkrbnik Greskoga országa, ki je zatogavolo manternisko szmrt gorizeo. Oficérje szo predgali szvojim vojákom, kak na priliko szvéti Szebescsan generál, szvéti Maurus polkovnik. Proszti vojácje szo vsili na krscsanszko vero szvoje tivárise ali kameráde, kak na priliko szvéti Theodor, szvéti Florián. Szluge szo predgali szvojim goszpodárom, szlúzsbenice deci szvoje goszspé. Kelikokrat sze je zgodilo, ka szo ednoga krisztjána vu vozo záprli, i on je tam vsze pogauszke voznike na krscsanszko vero preobrnó?

To je bozse szvedocsansztvo katolicsanszke Cérkvi, ka je ona práva Krisztusova Cérkev, ár je mogocsa bila cele poganszke národe na krscsansztvo preobrnóti. Cslovecsa mocs, cslovécsi trüd i cslovecsa modroszt bi nikhár ne prineszla toga velicsánszkoga szadü. Katolicsanszka Cérkev je pa brez orozsjá, brez zemelszke modroszti, szamo sz predganjom evangeliuma krotke, ponizne, lúbeznive,

trezne i csiszle krisztjáne napravila iz divjih germáúov, iz grozovitih vogrov, iz prekanjenih gallov, iz neszmilenih gorszkih i morszkili roparszkkih plemenov. Iz krvolocsnih, groznih pogánov szo nasztanoli kraszni krscsanszki národje, steri szo nebészam jezér pa jezér szvetnikov dáli. Tei izobrázseni krscsanszki národje szo szijájno szvedocsansztvo za to, ka je katolicsanszka Cérkev vu isztini zmozna národe pokrisztjániti, izobráziti i lice szvejta premeniti, i szamo ona je mogocsa to vesiniti ár je to duzsnoszt i zmozsnoszt Bog szamo njoj gorinalozso. Záto je katolicsanszka Cérkev miszijosztvo vszikdár za szvojo glávno nálogo drzsála. Poganom miszijonare posilati, njé na krscsanszko vero preobrac sati, to je edna glávna duzsnoszt katolicsanszke Cérkvi, stére csi nebi szpunila, tak bi szlednjo volo, zapoved Jezusovo zanemárila.

Katolicsanszki Iúdjé morejo znati, ka je miszijosztvo ne kákse zaszébuo delo nisterih pobozsnih Iúdih, nego jávno opravilo katolicsaszke Cérkvi. Miszijonarje neidejo szamo z Iúbavi do pogánov k njim, nego záto, ár je to duzsnoszt katolicsanszke Cérkvi. Záto katolicsanci miszijosztva ne szmejo za kákse tújinszko delo drzsati, nego morejo je za szvoje lásztno delo drzsati. Záto sze vszi katolicsanci morejo brigati za miszijosztvo, ár miszijoszka duzsnoszt je duzsnoszt cele katolicsanszke Cérkvi. I ka je cela katolicsanszka Cérkev? Vszki katolicsanci sz szvojimi cérkvenimi poglavárami vkúp. Tak miszijoszka duzsnoszt ne tezi szamo rimszkoga pápo, púspeka i miszijoszke pope, nego vsze katolicsance navkúp.

Ali eden zaszeben katolicsánec je za miszijosztvo ne odgovoren. Ár szvéto Matercérkev od Boga nasztávleni poglavárje ravna jo i tak szo túdi tei poglavárje odgovorni záto, kak sze szpunjáva duzsnoszt katolicsanszke Cérkvi¹ proti poganom. Apostolje szo bili ti prvi poglavárje katolicsanszke Cérkvi. Pa csi szo rávno vszi apostolje od Krisztusa dobili puno oblászt predgati evangelium vszem

národom, itak je med njimi szvéti Peter zacsno ravnati miszijonszko delo, on je ob prvim zacsno predgati poganom i on je ob prim zeo gori pogane med krscsenike i na njegovo povelje szo szí apostolje razdelili poznáni szvejt. Od onoga vremena pa, kak je Peter v Rimi goriposztavo szvojo sztolico, szo szkoro vszi miszijonarje z Rima vöprisli, z Rima poszláni bili. Szvéti Peter je dobo od Jezusa zapoved, naj bode najvisji pasztér vszeh miszijonarov i vszeh Krisztjánov. Trikrát ga je pitao Jezus: „Simon, szin Jonása, jeli lübis mené bole, kak ovi?“ I kda je Peter trikrát potrdo: „Goszpodne, ti znás, ka lübirn tebé,“ te njemi je pravo Jezus: „Pászi ágnjece moje, pászi ovce moje.“ To je: da ti mené bole lübis, kak ovi apostolje, záto tebé posztávim za najvisjega pasztéra moje csrede, vszeh národov, ár szo oni vszi moja csreda; csi lübis mené bole, kak ovi apostolje, pokázi to sz tem, ka bos verno, zveszto pászo moja csreda, ka bos szkrben pasztér za vsze národe! Szvéti Peter vu szvojem naszledniki, vu rimszkom pápi dale zshivé. Naszlednik szvétoga Petra, najvisji pasztér národov, on je odgovoren za miszijonsztvo poganov. I naszledniki szvétoga Petra, rimszki pápovje szo miszijonszko duzsnoszt zveszto i verno noszili. Csi bi Jezus zdaj znovics pitao naszlednika szvétoga Petra: Jeli lübis mené? — nebi trbelo njemi szamomi odgovoriti, ár bi naprej sztopili katolicsánszki národje od vszeh krajov szvejta ino bi odgovorili: Da Goszpodne, on lübi Tebé; on nam je poszlao miszijonare, steri szo nam prineszti veszéle navuke Tvojega evangeliuma; on nasz je pripelao vu Tvoje králesztvo, vu szveto Matercérkev; mi vszi szvedocsimo, ka on lübi Tebé, ár szpunjáva Tvojo szlednjo volo, vcsi vsze národe.

(Dale.)

Szakovics József.

Szpominajmo sze sz purgatorjumszkij düs!

Düse tisztij preminocsij, ki szo v bozsoj miloscsi preminoli sz toga szveta, pa szo za szvoje grehe v zsvljenji nej zadoszta vcsinili, pridejo v purgatorjum, ge sze prlé ocsisztijo pa te idejo v nebeszko králesztvo. Ocsicsávlejo sze pa po grozni mokaj pa velkom trpljenji, v sterom trpljenji morejo osztáti tak dugo, pokesz sze njim zevszema ne zbrise kázen, stero njim je odmerila bozsa pravicsnoszt.

Szvéti ocsácje nasz vcsijo, ka szo v purgatorjumi velke moke. Lakoto pa zséjo pa ogen morejo tam düse trpeti. Znáno nam je tüdi, ka csloveki v szmrtnoj vöri pretecsé csasz zaszlüzsenja, pa szi po szmrti vecs nikaj nemre zaszlüzsiiti za düsno zvelicsanjé. Záto szi düse, stere szo v purgatorjumi, szamé tüdi vecs nemrejo pomágati, ka bi sze njim olejsalo pa prekrátilo trpljenje. Pomágamo njim pa lejko mi, ki szmo sесе v zsvljenji.

Szvéta maticérkev nasz na to vecskrát opomina pa nam dávle za to prilike. Vszaki vecsér po zdravojmarjij csüjemo, ka pozvoni z málím zvonóm. Sz tem pozvonjenjom nasz opomina, ka bi molili za preminocse. Podelila je vnoge odpüsztke, steri sze lejko darüjejo za purgatorjumszke düse. Vcsi nasz tüdi, naj poravnámo za pokojnimi, esi szo kaj duzsni osztali; naj za njé darüjemo szvéto meso, csi nam je znáno, ka szo jo gda po lásztnoj krivdi zamüdili eli tá püsztili itd.

Nájbole nasz pa opomina szvéta maticérkev na déu

Vszej vernij dŭs, ka bi molili za dŭse nasij preminocsij. Szpominajmo sze záto na té dén z preminocsij, nej szamo sz tem, ka njim okincsimo grobe pa vŭzsgémo na njij szvecse, liki sze szpominajmo zs njij v molitvaj. Molmo za njij dŭse, stere szo znábiti v purgatorjumi, ka sze hit-rej odszlobódijo trpljenja pa pridejo v nebésza, ge do sze te one tŭdi za nász molile.

Da sze pa naj nebi sto najseo med nasimi csteveci, ki bi dvojio v purgatorjumi, záto napisemo tŭ eden dogodek z novesij csaszov, steri dogodek nam jasno poszvedocsi ka jé purgatorjum, pa ka dŭse v njem trpijo velke moke.

Escse nej dávnó, ka je mrla pobožsna redovnica pa je prisla v purgatorjum; naszkori po szvojoj szmrti je pa pokazala, kak sztrasno trpi. Zgodilo sze je to oktobra 16 leta 1859. v Folinji na Taljánszkom. Lŭdjé szo ze vszej krajov odili glédát pa pozvedávat po tom dogodki; visesnja cerkvena oblászt je tŭdi dála té dogodek szpreglédnoti pa je potrdila, ka sze je reszan vsze tak zgodilo, kak je tŭ popiszano.

V szamosztáni trétjega réda szvétoga Franciska v Folinji je zsvela szesztra Trezija Geszta; rojena je bila v Basztiji na Korziki leta 1797, pa je v szamosztán prisla februára leta 1826. Vecs let je bila vucsitelica malim novicijam, pa je tŭdi na szkrbi mela tiszto málo perilo, kak je májo szesztre po szamosztánaj.

Szesztra Treza je bila vszem zgléd v gorécsnoszti pa v lŭbéznoszti do szvojega blizsnjega. Njéni szpovednik je vecskrát pravo, ka sze nikaj nebi csŭdivao, csi bi Bog po szmrti zs njov kakso csŭdo vcsino. Oktobra 4. leta 1859. je nanágli mrla; vdaró jo je bozsi zslak.

Mesztó preminocse Treze je zaj mogla szesztra Ána Felicitász meti na szkrbi perilo. Dnéva 16. oktobra, to je 12 dni po Trezinoj szmrti, je sla szesztra Ána Felicitász v tiszto klet, ge je bilo perilo. Rávno je stela notri sztopiti, gda zacsŭje mило zdhávanje, stero je prihájalo vŭ sz kleti. Malo sze je presztrásila pa je hitro sztopila v klet, szamo ka nej vidla nikoga. Zaj sze je znova zacsŭo zsalosztén jocs; szesztro, stera je inda nej bila bojécsa, jo je zaj obhájala groza. „Jezos, Marija — je zakricsala — ka je to?“ Komaj je to povedala, pa zse právi nikak z

milim glászom: „O moj Bog, kelko trpim;“ Presztrásena szesztra je zaj včaszi szpoznala glász szesztre Treze. Klet je zaj napuno go szti din, tenja szesztre Treze je pa sla kre zida prti dveram. Gda je do dvér prisla, je právila z mocsnim glászom: „Tü je znamenje bozsega szmilenja!“ Gda je to právila, je vdárila z dlánjov po dveraj, pa je te preminola. Na vrátaj je pa osztao szled njéne práve roké, kak da bi ga sto z zserécsim zselozom zszésgao v lesz.

Szesztra Ána Felicitász je vsze drevéna grátala od szamoga sztrahá. Zácsala je kricsati pa na pomocs zvati. Edna szesztra je včaszi pribezsala k njoj v klet, drüga za njov, pa szo v krátkom császi vsze szesztre tisztoga szamosztána tam bile. Vsze szo csüfile düj zszésgánoga leszá pa szo presztrasene pitale, ka sze je zgodilo. Szesztra Ána Felicitász njim je povedala vsze, ka je vidla, pa njim je pokazala tüdi znamenje na dveraj. Vsze szo naednok szpoznale roko szesztre Treze, od stere szo znale, ka je mela cilo málo roko. Bezsale szo nato sz kleti v cérkev, ge szo celi dén pa celo nocs molile za pokojno szesztro, za njo szo delale pokoro pa na drügi dén za njo darüvale szvéto precisicsávanje.

Po meszti sze je hitro razsirilo, ka sze je zgodilo pri franciskánkaj, pa szo po drügi szamosztánaj tüdi zácsali moliti za pokojno Trezo. Gda je pa 18. oktobra večsér szesztra Ána Felicitász sztopila v szvojo szobico, ka bi sla pocsvat, jo nikák zazové po iméni: szpoznala je glász szesztre Treze. F tisztom hipi sze je prikázala blescsécsa szvetloszt, ka je bilo v szobici tak szvetlo kak vudné, pa je Ána csüla, kak je szesztra Treza z vezélím glászom právila: „Mrla szam v pétek, na dén trpljenja Goszpodnovoga, pa je zaj pá pétek, gda idem v nebésza. Noszi verno szvoj krizs, boj mocsna v trpljenji pa lübi szirmastvo!“ Zatem je scse vezélo právila: „Z Bogom, szrečno!“ — Obdáó jo je beli szveteo oblák, sla je prti nebészom pa je preminola.

Dnéva 23. oktobra szo zacsnoli té dogodek preiszkávati. Odkopali szo grob szesztre Treze; primerjávali szo njéno roko z tisztim zszésgánim znamenjom, ka je bilo na dveraj, pa szo dognali, ka je to zszésgáno znamenje naprávila roka preminocse szesztre Treze.

Piszáteo, sz steroga knige¹⁾ je té dogodek zéti, je poszlao pizmó púspeki v Folinji, pa ga je proszo, naj njemi napise, kak sze je vsze zgodilo. Púspek njemi je pizsao dugo pizmó pa njemi je poszlao túdi kep, na sterom je dol bilo zéto znamenje, stero sze nahája na dve-raj. V pizmí je púspek túdi napiszao, zakaj je mogla szesztra Treza telko trpeti. Gda je právila : „Moj Bog, kelko trpim,“ je doszlávila, ka sze je v nisterni recsáj pgregsila proti szirmastvi, stero zapovedávlejo szvéta redovna pravila.

Dve resznici lejko estémo sz té zgodbe : oprvim je isztina, ka jé purgatorjum, pa ka dūse v njem reszan sztrasne moke trpijo, bole sztrasne kak szí je mi miszliti moremo ; drgocs pa tá zgodba právi, ka bozsa pravica túdi mále grehe osztro kaznúje v purgatorjumi.

Drági cstevec, ki szí to precsteo, szpominaj sze goszto z dūs v purgatorjumi, szlászti pa na dén Vszej vernij dūs ; boj sze pa túdi, ka ne prides szám gda v purgatorjum, záto sze ogibli, nakelko je li mogocse, vszakoga greha !

¹⁾ Die Lehre vom Jegfeuer. P. F. R. X

Escse kaj od szvétkov.

Vnogi szo sze izda ne pomirili za volo zbrisanja szvétkov, csi li, ka njim je zadoszta raztolmacseno bilo celo delo. Pa mo je mi dühovnicje drzsali, csi vi verni pridete; — zakaj pa te telko gucsa? Ki pa drügi poszel má, koncisi ne bode greha meo, csi ne bode szvetio, to je pa znám tüdi kaj?

Pa znáte, ka je nájbole csüdno? Ka sze rávno tisztí lüdjé jocsejo nájbole za zbriszane szvétké, steri szo nájvecs gucsali proti te, kda szmo oglászili okrozsnicó pápovo od gosztoga precisicsávanja! Jeli, ka je csüdno to.

Ki vszaki dén k szv. precisicsávanji pride, on vszaki dén szvétek, velki-velki szvétek má, ár on vszaki dén zarocsenjé Jezusovo obszlüzsávle z szvojov düsov. Pa ki vszaki tjeden koncisi ednok sztopi k sztoli Goszpodovomi, on vu tjédni ednok koncisi naprávi szebi velki szvétek, veľko düsno veszélje!

Jeli, ka szo té nas pápa meli jus zbriszati 7—8 szvétkov, steri szo nam dopüsztili vszaki dén szí tak velki szvétek napraviti!

Inda szveta szo bilá vu vszakoj obcsini drüzstva, cehi i t. d., stera szo dalá vecskrát vu leti szv. meso szlüzsi pa szo te vsze kotrige sle eden vecsér prle k szpovedi, drügi dén pa pod szvojov zasztavov k szv. mesi ino precisicsávanji.

Zdaj scse tüdi szo cehi, marijánszka, skapulerszka, rozsnovenszka, szv. Alojzia, szv. Orsálie drüzstva; szo bratinsztva Oltárszkoga szvesztva, szrca Jezusovoga, je III. réd szv. Ferenca, pa sto bi vsze znao eti popiszati. Pa vsza eta obcsinsztva dájo szv. meso szlüzsi, szamo ka je pri tej mesaj cérkev prázna pa kotrig drüzstva niti pri szpovednici, niti pri precisicsávanji ne viditi. Vej pa csi sto tak rad szveti, kde je on na ete szvoje szvétké?

Inda szo lüdjé obdrzsávali szvoj rojsztni dén, obdrzsali

szo god szvojega krsznoga i férmanškoga patrona, obsluž-
zsávali szo god szmrti szvojih pokojnih pa szo na vsze
ete gode k szv. mesi sli, szo sze szpovedali ino precisiztili.
— Kde szo pa zdaj tej lüdje?

Düsa krsčánszka, sz pámetjov szlüzsi Bogi, pa sze
té k tomi vszemi nazájprivádis, pa ti te ne bode zsao za
to, za stero je szv. ocsi pápi szamomi tüdi zsao, ka szo
prisziljeni bili za volo szlaboga szveta nisterne szvétke
zbriszati, ár szi te ti naprávis szvétek vszikhár, kda ga
tvoja düsa zselna gráta pa esi ti prijátli pri deli osztánejo
na ete tvoje szvétke ino ti zsená szamo krumple szpescé,
ár ne ima csasza za volo dela szvétesnjega obeda priprav-
lati, bos ti li szvétek meo vu szrci, ár bos celi den csüto
vu szebi, ka szi sze znova blizse prikapeso z düsov k
tvojemi Bogi.

(bi.)

Nezmerna lepota preszv. Szrca Jezusovoga.

Escse to náj na kráci omenim, kak je Jezusovo milo Szrcé do szvojih zveszto v trpljenji neszrecsi, ge sze lejko náj lepse pokázse prijátel-szka zvesztoba. Tü dela Jezus, kak nieden drügi prijáteo. Návadni prijátelje le trostajo, tanácsivajo to i ovo, tü pa tam tüdi kaj pomagajo, csi njim je mogocse-Jezus je pa zeo krizs na ramo, ga neszeo na goro Kalvárijo ár je na njem mro, v nedopovedlivi bolecsinah, i tak je szám présztao, ka je pri trpljenji náj hújsega i szam szpio ka je náj britkejsega: za drüge je osztalo ka je lejko i szladko.

Da de pa sto razmiti mogeo i szküszi ka szan rávno zdaj napiszao, more biti szam Jezusov zvoleni prijateo. Brezi racsuna je taksi, ki to zse iz lasztivne szküsnye znájo. Szv. Treza je dosztaokrát zazvála: „Trpeti ali pa mrejtí“; edna drüga szvetnica je pa scse celo pravila: „Ne mrejtí liki trpeti.“ Szmrtne tezsáve je Jezus szam présztao v neizmerni grozovitoszti, njegovi prijátelje govorijo na zádno vöro: „Nigdar nebi vervao, da je mrejtí

tak szladko,“ Szv. Francisek imenŋje szmrt szvojo szesztro i vu szlavnoj szuncsnoj peszmi szpevle: „Bodi pocsaszten, o Goszpod, za naso szesztrico, telovno szmrt“ itd, Pitaj teda tiszte ki szo szami sz taksov szladkosztjov szkűszili, kak milo je Jezusovo Szrcé szvojim prijátelom ; ali scse bole, szkusaj szam priti do zvisene Jezusove lűbezni ár tűdi tebé zselé med szvűjimii prepricsao sze bos szam.

Pa med tem, gda lűbleni Jezus szkazstűje takso odlicsno lűbezen szvojim obranim zvesztim dűsam, ne pozábi tűdi na szvoje vucsenike nizse vrszte. Vsze tiszte, ki vnjega verjejo i njemi szlűzsijo, tak lepo imenűje szvoje ovcé, szamoga szebé pa dobroga pasztéra ; pa tűdi Ágnjeca sze dá imenűvati, da bi tem lezsi vszi szpoznali milobo njegovoga Szrca.

I kak milo sze csűje glász predobroga pasztéra, gda má vűpanje novo ovco privabiti vu szvojo ovcársnico. Nikodemus pride v kmicsnoj noci knjemi i vcsaszi ga zacsne vcsiti. Pa kak prizaneszlivo je njegovo vcsenű. Kak krotko odgovarja na njegovo dvojlivo pitanje, da bi ga do pravice pripravo.

Pri Jakopovom sztűdenci nájde Szamarijánko gresnico. On zná za njéne grehe, zná pa tűdi za iszkro dobre vole, stera scse jé v njenom gresnom szrci. Zacsne sze zsmetnoga dela, szpreobrnoti zasztarano gresnico. I kak raho kak prizaneszlivo! „Csi bi proszti dűhovnik“, pise eden pobozsen piszács, „meo mogocsnoga vladávca ripe-lati k szpoznanji pravice i k pobolsaoji zsvljenja, nebi mogeo ravnati bole prizaneszlivo i bole szpostlivo, bole milo i szkrbno, pravo bi szkoro, bojazleveise, kak ravna Goszpod nebész i zemle, Bog i cslovek, v neizrecslivih lűbezni szvojega Szrca z nevolnov zsenov z Szihara,“ vsze sze tű godi brezi sűmenja i kricsanja. Vucsenicje szo odisli vmeszto po jeszti ; szkrma jo scsé opomniti njéni

grehov ka nade ocsiveszno oszramotena, da sze njoj ne kráti dobro imé, csi ga scse kaj má.

I potom jo po mali pripravi do szpoznanja i zsalüvanja. Naj prvlé jo proszi on vodo, ki má oblászt nad vszemi sztüdenci i potoki, pri tom pa miszli na njeno gresno düso; „vodo mi daj“ veli, miszli pa szvoje navadno „moj szin moja hcsi, daj mi szvoje szrce?“ I na njéni odgovor: „kak mores proziti mené vodo ti, ki szizsidov?“ má Jezus lé krotke recsi nebeszkoga návuka i nebeszkih oblub, tak dugo da jo nazádje pripela do právoga szpoznanja ár njoj naravnoszt pove: „Jaz szam Mesijás, ki szteboj govorim“! I tak sziz je pridobilo najmileise Szrcé predobroga pasztéra novo ovco i po njoj scse doszta drügih. Tak sziz pridobiva scse gnjesz dén vedno nove ovcé te nebeszki pasztér.

Gvüsno szte zdaj radovedni, kak sze je to najmileise Szrce oponásalo med neprijateli i hüdobnezsi. Csi sto poszlüsa ali cste osztre recsih, ki jih je vecskrát govorofarizeusom, bi sziz zna biti na prvi pogled vtegnomiszliti, ka do szovrázsnikov pa Szrcé Jezusovo ne bilo tak prizaneszljivo. Ali premiszlite bole na tenko.

Jezus je vszemogocni Bog, ki ma vszo nebeszko i szvetovno mocs, vu szvojej oblászti, vu szvojih rokah, kak nain je to poganzski sztotnik po domacse ovak, ali oszupljivo dobro razlozso. Miszlo je naimre, kak more vojak priti, ali pa oditi, csi njemi zapove povelnik, ali pa hlapec vcsiniti brezi zgovora, ka njemi veli vért: tak more bogati tüdi naj veksega Goszpoda vszaka bolezen i vszaka drüga sztvár.

Premiszlite teda, keliko pripomocskov i sztrasznih kastig na szvoje szovrázsnike je meo Jezus na ponüdbo. Sztrel iz nébe bi jih lehko pozsgao, zemla bi je lehko pozsrla, csi bi le migno, vszaka bolezen bi je lehko pozsrla csi bi le migno, vszaka bolezen bi je lehko szkoncsala, stero bi sziz zvoliti steo.

Pa ne, Jezusovo premilo Szrce szi je zvolilo tüdi do szvojih szovrázsnikov raj mileiso skér na szveti,; prepri- csávne recsih. Poberali szo kaménje da bi vnjega lücsali, pa ar je nikaj ne recs pomágala, je bezsao i sze szkrio- on, ki grmenji i bliszkanji zapovedávle. V Szamariji ga vednom kraji neszo steli szprijeti; apostolje szo zvali ogen z nebész, Jezus je pa pravo: „Vi ne vete kaksega düha szte“ — pa je so vdrügi kráj.

Pred szodom ga hüdoben hlapec vdari szpesznicov, onbi ga bar lehko vdaro szcsarnov szmrtjov, pa za takso vnuébo krecsecso krivico le ma krotko recs: „Csi szan kri- vico govoro poszvedocsi, csi szan pa pravico zakaj me- bijes?“ Gda je na krizsi viszo v naj hüjsi bolecsinaj, szo sze scse celo njegove kárajocse resznobne recsih od prvle szpremenile v ponizno molitev: „Oesa odpüsztü njim, ar nevejo ka delajo!“

Csi scse premiszlite, da szo sze njemi scse naj véksi szovrázniki szrca milili, tak, da je celo jokao za volo njih, zato ar je naprej vido kak grozovito bodo pokoucsani: mi bote gvüsno vervali, csi pravim, da nasz szovrázs- niki Jezusovi szkoro scse bole prepričovno vcsijo kak nje- govi náj bolsi prijátelje, da je bilo Jezusovo Szrcé isztina zmed vszeh naj mileise.

Milo csütenje Jezuzovoga Szrca sze nam nazágnje scse prav lepo kózse, csi ga glédamo nazocsi zsalosztünih i trpecsih. Zse po natüri je njegovo Szrce tak dobro (Hebr. 2. 17.): ali lasztivna szkusnja — po cslovecse szoditi — ga nam je vcsinila scse mileisega. Vej szi szkoro nemremo miszlitü nevole i britkoszti i zsalosztü, da je njegovo Szrcé nebi obcsütülo vnájveksoj meri. I szrcé, stero szamo szkuszi, zna ka sze právi trpeti; szrcé stero je szamo noszilo te- zsáve, nemre osztati brezi csüdenja, gda vidi, da ga no- szijo drügi: trplenje je nájbolsa sola za szrcsno csütenje.

Sto nebi bio genjeni, gda cste pri szv. Janosi (Jan. 11), kak sze je bozsi Szin pri grobi szvojega prijatela „v

«dūhi zgrozo» i z jokajocsima szesztrama i zsalūjocsimi prijatelmi pokojnoga Lázara tūdi szam milo razjokao, da szo nazocsi pravili: „Kak ga je venda lūbo!“ Kak velicsasztno sze nam kazse Jezusovo Szrce o tisztom hipi, gda je sztrosta punimi recsmih: „Zsena ne jocsi!“ najmszkoj dovici jedinoga szina palik zshivoga zrocso! I keli kokrát sze v evangeliumi cste da je bilo od szmiljenja genjeno njegovo Szrcé!

Zdaj vūpam, da szí do cela prepričan da je Jezusovo Szrce naj mileise. Bog daj, da bi ti to cstenje pálik povéksalo tvojo lūbezen do bozsega Szrca!

Disc.

Krscsánszka mati.

Prva lejta.

Zgojitev sze more szigdár nanásati na narávo deteta, na njegove lásztносzti pa zmozsnosztí, stere sze pri vszacom csloveki locsijo. Nisterna deca szo brzna náгла, drúga szo pa pocsászna pa nemarna. Dobra mati more to vsze pred ocsmi drzsati, záto ka sze po tej lásztносztaj ravná túdi zgojitev. Paziti more záto :

1. Kakse je dete, kak sze oponása, gda sze njemi kaj zapovej, gda kaj dela pa gucsi. Pri tom razlocsimostiri vrszte.

a) Nisterna deca szo jako na vsze navrzsena pa szonáгла, vsze vidijo pa csújejo, szigdár sze szmejéjo pa norije delajo, vsze je vезzeli. Mati more szigdár odgovárjati, zakaj to pa kak to. Csi dete kaj lepoga vidi, pozábi na vsze drúgo. Navrzseni szo na vsze dobro, vsze radi zacsnejo. Pa taksa deca szo navádno povrsna, to je ka delo opráviyo szamo sz toga véksega. Ka szo sze hapili delati, tiszto te hitro tá púsztijó, vcsaszik sze vszega zadovolijo, sztánovitnoszti nemajo. Takse vrocsekrvno dete lejko ba-

ratá ze vszemi, mati je má rada, pa tūdi rado boga. Ed-nok bo zs njega dobro dete, csi mati njegovo lejkomisle- noszt, povrsnoszt pa zslabránje po pámeti zatira. Taksemi deteti nigdár neszmi dopūsztití, ka bi zacsnjeno delo po- vrglo. Tūdi radovednoszt pa brbravoszt njemi more v právoj meji ohrániti. Gda scsé vsze delati, sze njemi more delo pametno odlocsiti. Nej dobro, csi dete kázse velko veszélje do kaksega dela, pa je te od toga po szili krej odvrnémo. Neszмимо pa nigdár nalagati deteti taksega dela, ka preszéga njegove mocsi. Mati naj pázi, ka nede pri taksem deteti prevecs nepotrpliva eli pa osztra. To bi bilo kak szlána za mládo szrcé. Kem bole je dete na vsze navrzseno, tem bole naj bo mati mérna. Nigdár sze ne- szmi ydati detecsoj radovednoszti, stero szigdár scsé kaj novoga csūti pa zvediti. Zavolo igrács sze delo neszmi zamūditi. Csi sze za mlada vszega hitro zadovoli, te szled- kar nigdár nede vecs za delo. V soli dosztakrát vidimo takso deco, od stere szmo nájvecs csakali, pa da je mati njūvi lásztnoszti nej znála na haszek obrnoti, záto je nej- posztalo zs njij to, ka szmo csakali.

b) Drūgi szo batrivni, vsze vūpajo, sztanovitno delajo, pa sze radi kregajo, szigdár scséjo, ka bi vsze po njūvom bilo, vszem scséjo zapovedávati pa povszédi scséjo biti prvi. Zse za mlada sze drzsi zavelko takse dete, je szvo- jeglávno pa császtizselno, császi tūdi neszmileno proti drū- gim. Taksa deca rada mantrájo zsvino pa vsze koncsajo, ka szamo morejo. Pri taksoj deci szí naj mati ohráni méрно odlocsnoszt. Vszeli more materina recs valati. Pázi naj na tovarsijo pa ná drūgo deco, s sterov sze zmenjajo. Csi je to dobro, te sze vnoga hiba tá pūszti. Pa da takse dete rado delá, njemi mati more dávati delo, nájbole ga pa naj vesi zatájūvanja z lásztnim zglédom. Naj ga navcsi zarán delati zavolo Jezosa Krizsanoga. Naj njemi právi : „Jezos je bio tak ponizen, v tak velkom trplenji, pa je bio Szíu bozsi ! Boj njemi reko ti podoben“. Tūdi návuk

od matere Marije tū vnogo haszni. Vcsi ga naj zse v mladostzi, ka je zmága szamoga szebé pa lásztne pozselivoszti reszan nájzsmetnesa, pri Bogi pa zaszlúzsi nájvéksi nájem.

c) Zsmetno je ravnati z decov, stera sze za niedno recs ne brigajo, szo nemárni pa za vsze mlácsni. Za delo takse dete ne mára, csi sze njemi kaj obecea, osztáne mlácsno. Nájvecskrát pa scse te roditelje zanemárijó takse dete, gda zse nemajo vecs vüpanja, ka bi prinjem mogli kaj doszégnoti. Ovak szo pa taksa deca potrpliva pa pametna ; roditelje lejko baratájo zs njimi, csi je szamo pri méri püsztijo. Zs njimi sze ne dá opraviti nej doszta dobrog pa nej szlaboga.

Takso deco more mati szigdár g deli nagovárjati. Takse dete naj pomága domá, naj sze vcsi, naj hodi v solo szkrbno, csi njemi je sola rávno nej prijátelica. Mati njemi naj doszta pripovedávle, pa naj gléda, ka dete sole ne zamüdi.

d) Nesterna deca szo pa prevecs zamislena, szkoro szigdár tuzsna, ne razmijo nikse norije, szo rada szamá, scse nancs materi jako rada ne zavüpajo, za vsze szo jako obscütliivi, vecskrát tüdi nevoscséni pa nezavüplivi. Csi taksem deteti sto kaj právi, te vsze zameri, sze rado jocse, pa je nájráj ge szamo. Takse dete je pomilüvanja vredno, je nájvecskrát betezsno Csi scse te mati zs njim hüdo ravná, csi sze deré nad njim pa ga bije, ga v málom császi szprávi v grob. Do taksega deteta more meti mati velko lübézen, more vecskrát prinjem biti, pa more kázati prti njemi veszélje pa potrplivnoszt. Ne dopüsztí, ka bi ti sto takse dete ponikoj meo pa sze zs njega norca delao, záto ka szo taksa deca na telo gledocs nájvecskrát szlaba, pa sze nájdejo vcsászi lüdjé, ki miszlijo, ka sze za toga volo szlobodno zs njij sengárijó. Szkusaj taksemi deteti obiditi zavüpanje, ka ti nikaj nede zakrivalo. Csi ti szamo povej, ka njemi jé, de zse vcsaszik bose. Ne delaj sze norca

zs njegovij neszpametnij miszli pa szkrbi, záto ka ti drgocs te nikaj ne zavüpa.

Pa pri deci je navádno niedno nej takse, ka bi lejko od njega pravili, ka rávno v to eli pa v ono vrszto szpáda. Má pa szkoro vszeli glávna znaménja edne eli drüge vrszte, z drügij pa vecs eli menje zmejszi. Mati naj szkrbno pázi na szvoje dete szlászti pri lodingi pa gda zdrügimi guesi, záto ka sze njoj te dete nájbole pokázse, kakse jé, pa te naj po tom szpoznánji ravná szvoje delo. Vszako dete pa má doszta lepij zakládov pa tüdi doszta zájov. Vszako dete má vecs dobrij zmozsnoszti, stere naj matí goji pa poveksávle, má pa tüdi doszta szlaboga, ka more mati vötrebíti.

2. „Kaksi je ocsa, taksi je szin, kaksa mati, taksa hesi“.

Velkoga pomena je záto pri deci, kakse naráve szo roditelje. Nájvecskrát szo deca podobna roditelom na telo gledocs, v hodi, v zadrzsánji, v ocsej, na glávi, na obrázi, na vlaszej, dosztakrát tüdi v betegaj, stere szo od rodite- lov podedüvali. Deca szo návadno sztarisom v dobrom pa v szlabom podobna, szamo ka sze szlabo ráj pa bole goszto prime decé, kak pa dobro. Vej právimo: „Szád ne szpádne delects krej od dreva“. Eli pa záto vidite, roditelje, kak potrebno jé, csi vsze szlabe naváde odprávide, pa sze dobrij navádite. Kak szmo zse ednok zapomlili, sze deca pijánij sztarisov nájvecskrát szlabotni, k pijacsi pa k nescisztozti nagnjeni. Grozne naszledne májo tüdi nisterni neszramni betegi. Gda deca dorasztejo, posztáne szamá nájvecskrát betezsna, vcsászi tüdi norcsaszta. Záto szí pa more vszaki dobro premiszliti, sz kem naj sztopi v hizsni zákon. Kakso mocs ma materino düsevno sztánje na dete, stero pod szrcomi noszi, szmo zse ednok povedaii. Eden dühovnik, steri je scse med nami, je meo v soli dete do- brij sztarisov, bilo je pa tak csemérno pa k preklinjanji nagnjeno, ka je vecskrat vsze skripalo z zobmi. Pri náj- mésoj priliki je potégnolo vö nozs pa je stelo szmeknöti

szvojega naszprotnika. To sze je jako esüdno vidlo dühovniki, kak more to dete takse naváde biti, pa je pitao ednok njegovo mater. „Povejte mi reko, kak szta vüva zsviela z vasim mozsam, gda je to dete bilo poprijéto pa rojeno“. Mati odgovori nato: „Goszpod, müva szva bilá v tisztom császi v nájhüsem szovrásztvi, szva sze preklinjala pa szovrázsila. Jesz szam te mozsá szkoro nancs viditi nej mogla“. Zaj je te plivános znao, odked szhájajo zsalosztna znamenja pri neszrécsnom deteti. — Szletkar je zse takse podedüvané eli poprijéte hibe jako tesko popravití. Naj sze záto koncí te zatere vszaka sztrászt, naj bodo csemérje, zsaloszt elipa razburkanoszt, pa naj sze varüjeta ocsa pa mati vszake opojne pijacse, gda sze vpliv roditelov na deci nájbole pozna.

3. Návada.

Zgojitev decé sze more zacsnoti zse vecs let prlé, kak dete v solo ide. Mati zacsne dete vcsiti, sze krizsati, návadne molitvice moliti, pa je káratí, gda kaj lagojega dela. Vnoga mati miszli, ka sze hibe pa szlabe naváde, stere sze pri deteti pokázsejo v prvi letaj, ka sze té hibe szletkar odprávjí. Pa je nej tak. Deca zacsnejo zse v solszki letaj materi nezáj gucsati, szledkar sze pa za njéne recsí zse nancs vecs ne brigajo. Tú pri taksij je zse zgojitev zamüjena. Vnoge matere komaj te zácsajo zgájati deco, gda bi zse zgojitev prav za prav mogla dokoncsana biti. Vecskrát miszli mati, ka je scse dete premálo za vcsenjé, pa nerazmi. Pa rávno prva leta sze polágajo ti glávni temelszki kamli za szledkasnje dobro eli pa szlabo zsvilenje. Ka je dobroga v deteti, sze more szkrbno gojiti, ka je pa szlaboga, sze more zse rano vötrebíti. Dete sze mora na réd, na pokorscsino itd, zse zarán navaditi; sz tem sze nájvecs doszégne. Doszta bose pa jé, csi sze zse dete prlé navádi na dobro, kak more prerazmiti, zakaj je tak dobro, kak pa csi je vcsimo szletkar, gda sze nam zsi nescse vecs vigibati.

Vszaka mati zná, kak je zse dosztakrát málo dete szvojejlávno pa okorno. Vcsászi k्रेसi, vcsászi nescse jeszti eli sze bráni szpát iti záto, ka bi sze njemi szamo dalo ka scsé meti. Tú more mati zse prve meszece zacsnoti dobro voditi volo deteta. Dete te hitro zeme v pámet, ka z jocsom pa sz kricsanjom pri materi vsze doszégne, nje-gova vola pa szvojejlávnoszt je véksa, kak materina pamet. V zibeli zacсне jokati, pa je mati vő zeme. Sto drůgi je noszi, pa je more materi dati, gda ona doszta dela má, eli njemi pa dá igracse szlacsice, naj sze szamo dete vtoli. Mati njemi podvori, ka je scse reksi málo pa neszpametno; mati túdi vecskrát nema csasza, ka bi le szlabij navád odvádila. Cszasz miné, pa je práva zgojitev zaműjena. To sze dosztakrát zgodi.

Mati more kak z nájvéksov potrplivnosztjov odvaditi dete tej hib. V prvi letaj je more vcsiti na dobro; hráno njemi naj dávle v dolocseni vőraj, pa nej vszeli, gda sze dete hápi brécsati. Toga réda sze more osztro drzsati.

Dete sze more navaditi, ka de túho pa pri méri. Csi je dete zdravo, má szűho posztelico, pa je nej lacsno, te lejko méрно lezsi v zibeli. Csi sze hápi jokati, je nej trbej vcsászi na roke zéti. Gda z jocsom henja, te je zemi na roke. To sze more vecskrát ponávlati, pa dete hitro szprevidi, ka z jocsam nikaj nemre doszégnoti. Szamo pametna, odlocsna materina lűbézen doszégne szvoj cio. Da mámo gnjeszdén telko razvűzdane mladine, stera ne mára nej za bozse pa nej za cslovecse zapovedi, szo krvé túdi neszpametne matere, stere szo szvojo deco v mladosztii nej navadile na pokorscsino.

Rávno na té nácsin sze more dete navaditi sznajzsnoztii, stere pa, skoda, mati száma vecskrát ne pozna. Csloveki je zsmetno pri szrci, gda hodi po túji krajej pa tam vidi szirmaske hizse, pa szo vsze tak lepe, csiszte, vsze lepo osznajzsene pa pometene, rávno tak sztoli pa klopi szo goszto opráni pa zribani. Pri nasz je pa pri vnogoj

hizsi vsze tak grdo zamázano, hizsa szmétnata, ka sze-
csloveki mrzi v njo sztopiti. Domácsi právijo: „Vsze je
razvlecseno, zato ka doszta dela mámo.“ Mati száma nema-
redü, pa te decé tüdi nevesi, ka bi meli vsze v rédi pa-
v sznági Kelko je pa vredno za szledkasnje zsvljenje, csi
pázi na vsze pa ohráni vsze v lepom rédi. Matere pazte-
tüdi na to, záto ka moremo szami szebé pozdignoti, pa
szi moremo szami szebi pomágati. Csi dete kaj lagojega-
vcsini, more szvojo hibo vcsaszik popraviti. Rávno tak
sze more tüdi za vszaki dár zahváliti. Presziljeno je pa,
pa tüdi neopacsno, csi mati kázse zsvoje dete drüгим, kak
reksi zuá gucsati pa sze lepo zahváliti. Sz taksim ravná-
njom goji mati v deteti gizdoszt.

Vnoga mati, gda vidi szlabe naváde pri deteti, sze-
tolázsi, vej je reksi scse dete pa sze zse odvádi szlaboga,
gda zraszté. Pa dete od szlaboga odvaditi je szledkar jako
zsmetno, vcsászi tüdi nemogocse. Do pétoga leta more
zgojitev natelko priti, ka dete vszeli pa vcsaszik boga
szvojo mater. Pripetilo sze je ednok, ka je edna mati bila
betezsua, pa je mogeo osztáti mozs duzse csasza pri deci.
Materé szo prlé deca nigdár nej stela bogati, szo razbijala
pa kricsala, csi je rávno poleg nijj sztála. Zaj pa, ka je
ocsa bio prinji, je bilo vsze tiho, vszako dete je vcsaszik
bogalo, ka je ocsa zapovedao. Pitamo zaj: Ge je bio zrok
toj csüdnój szpremembi? — Deca szo v pámet zelá, ka
pri ocsi sz kricsanjom nikaj ne doszégnejo. Njegovo mosko-
oponásanje je je pomérilo. Znála szo, ka on zaisztino za-
povej, ka ednok zapovej, pa szo ga te vcsaszik bogala.
— Mati, delaj ti tüdi tak.

4. Zgléd.

Lejko je dete na dobro navaditi, csi má vszeli dober
zgléd pred ocsmi. Deteti je zse prirojeno, ka szkusa vsze
tak delati, kak vidj pa csüje od drüгij. Szame recsi nedo-
doszta pomágale, csi mati száma nede kázala, ka sze more
zapovedano tüdi szpuniti. Dete szigdár jako pázi, ka sze

okoli njega godi. Csi vidi mater, ka potrplivno prenása nájvékse tezsáve pa potrpi z mozsom v vszej nevolaj, te szkusa dete tůdi naszledůvati szvojo mater. Dete vidi, kak aldůje mati zavolo njega eli pa zavolo drůgij domácsij szvoje szpánje pa szvoj pocšmek, premága csemére pa noszi dobrovolno bolescine ; to pa nadigávle dete, ka de tůdi tak delalo. Matere, stere szo velke krizse pa tezsáve dobrovolno prenásale, do mele takso deco, stera napravůjo pa doszégnejo velke recsi v szvojem zsvlenni.

Escse doszta vecs, kak sze z lepim zglédom doszégne, sze lejko sz szlabim zglédom pokvári. Pazi záto, mati, na szebé, pa pazi na szvoje dete.

Po A. Obl.

Tretji Red Svetoga Franciska.

Navuk za november.

Ocsanas Zdrava Marija . . . Jezusovo preszmek
njeno Szrcé resi nasz vsze poszvetnoszti! Marija, kralica
reda menjsih bratov, proszi za nasz.

Tretjerednik neszme nigdar pleszati.

II. poglavja §. 2. sze glaszti, *Plesov in nespodobnih
gledaliških iger, kakor tudi pojedin, naj se jako skrbno va-
rujejo.* Gledajmo dnes prepoved o plesi.

Vszaki plesz je tretjeredniki prepovedani. Zrok je
ocsividen pred vszakim, ki koliciskaj razumi o pleszi, ki
je szamo nistere karajocse recsi csüó proti njemi iz szve-
toga pizma, to je od szamoga dobrega Boga i od szvet-
cov. Cse sze vszaki na pazko opominja proti njemi, kak
sze ne bi tretjeredniki, ki szo szi zvolili za szvoje i túje
grehe pokoro csiniti. Morebit sze z pleszom scses poko-
riti? Z pleszom, steri je napelao Heroda, da je mozsa

najszvetejšega, szv. Ivana moriti dao, steri je na milijone neduzsnosztí pokopao, zakonov prelomo, dűs pogűbo? Z pleszom bi scseo pokoro delati, za steroga je Jezusa tak mocsno mucsila trnjava korona, tak neszmiľeno razmeszarili bicsi po celom zsvoti? Tiszto scsűs ti delati, kaj je nieden angel ne delao, kaj je vszaki cslovek obzsalűvao, ki je zvelicsani, csesza je prekuno i preklinjao bo na vecsne csasze pogűbljenec? Szveti Francsisek, tvoj ocsa redovni Jezusove rane ma na nogah, rokah, na szrci, naj more zsnjimi kem bole pomiriti Jezusovo razzsaljeno Szrce, ti pa dete njegovo te tvoje telovne kotrige potopis v tiszto razveszeljavanje, za stero sze on na petih mesztah tela cseszto krvavi?

Ali gledajmo, kaj pravi szveto piszmo o pleszi? „*Njihovi mali hodijo vű kak csrede, i njihova deca pri igrach szkacsesejo; majo boben i citre i sze veszelijo pri glaszi pisal. Szvoje dnű v dobrom prezšivejo i v ednom hipi szpadnejo v pekel.*“ (Job. XXI. 11—13.) Hitro, naglo sze pogrozijo v pekel ki szo szvoje veszelje v pleszi iszkali, ki szo szvojo deco po pleszi pűscsali.

„*Z pleszalkov sze ne műdi tűdi je ne poszűsaj, da keje ne prejdes po njenov jalnűszti*“ (Sir. IX. 4.) nasz opomina Dűh szveti. Ki sze toga karanja ne drzsi, prejde. Kak? Tak, ka ma szamo edno necsiszto miszel, ali zselo med pleszom, pa to tűdi szamo en hip szamovolno. Tak ta edna miszel je tak gvűsna pot v pekel, ka nigdar na njej i dol zsnje ne mores zabloditi. Zato pa, ki nescse zpeklenszke poti dolzavdariti, naj li plese, pa naj li da svojoj deci priliko na plesz pa naj njim li veliko gosztűvanje da szlűzsiti, gde do tretjeredniki v pleszi pokoro delali, Marijini csaszťivci po pleszi njej veszelje szpravljali, mirajocsi sze na dobro szmrt z poszkakanjom pripravľali, Jezusovoga szrca pomiritelje z pleszom Nűe tolazsili, deca szv. Jozsefa z pleszom njega naszledűvali. Neszpametnjaki! Pa ne szpoznate, ka szo to szamo zanke, szamo szlepila

od hüdoga düha nasztavljena, gda csüjete zavrnitev: na gosztüvanji je szlobodno! Te je na gosztüvanje drügo telo, kak v kresmi na pleszi? Te na gosztüvanje ne ve vrag? Te prek praga gosztüvancsarszke hise miszlite ne sztopijo neszpodobne miszli, zsele, szmehi i gucsi? Bár bi tak bilo, ali zsali bog ne je tak. Dnesz den je vsze edno poszebno pri násem narodi, plese sto na gosztüvanji, ali v kresmi, nevaren je oboji plesz zato ka je mocna prilika na szmrten greh. Dnesz den je v veri i jakosztah tak oszlabljen cslovek ka je plesz escse med rodom nevaren, kak nam zsalsosztni szpadaji v necsisztoszt med personami vecskrat v blizsnjem rodbinsztvi sztojeicsimi mocsno szvedocsijo.

Naj omenin escse nisterih szvetnikov recsi. Szv. Ambroz pravi „*Edne hüdobne matere hcseri lehko plesejo, dobro dogojene i csiszte device sze pa bodo plesza szkrbno varvale. Devojka, stera rada ma plesz, nema rada csisz-tocse.*“ Szveti Oremus pa pise „*To je zsalsosztna poszkusnja, ka lübezen do Boga i molitve v tisztoj meri jemlje dol, v steroy zselenje po pleszi gor.* Sv. Francisek Szaleski nam szledecse da premiszliti: 1) *Dokecs szí pleszao, je vnogo düs gorelo v pekli zavolo grehov stere szo pri pleszi ali zavolo njega vcsinoli.* 2) *Vnogo dobrih düs je v tom caszi Boga hvalilo. O na keliko bolse szo oni szvoj casz obrnoli.* 3) *Gda szí ti pleszao, szo vnogi mirali drügi pa velike bolecsine trpeli. Za tebe bo tüdi prislo vremen, gda bos ti jecsao, drügi pa bodo pleszali.* 4) *Nas Goszpod Jezus Krisztus najszvetejsa Devica vszi angelje i szvetniki szvetniki szo te vidili, gda szí plészao. O kak szo te pomilüvali.* 5) *Gda szí pleszao, je casz mino i szmrt je blizse prisla.*

Szvetnik dokoncsa te opomine z temi le recsmi: „*Te tocske za premislavanje ti predposztavim; vecs i bole razsnih ti pa bo Goszpod Bog navdehno, cse njegova bojazen prebiva v tvojem szrci.*“

Vü pam, sze dragi tretjeredniki, da v vasem szrci szta-

nŭje bojazen bozsa. Csŭje sze zato v njem vnogo i zmozsno navdehnenje proti preszi. O, naj vam ne govori Bog zaman. Odprite njegovim opominom szvoje szree i zaprite pred pleszom szvoje i szvojih domacsih noge! V te namen zmolite zdaj zsalosztno csiszlo i dokoncsajte szhod z prosnjov blagoszlova : Najszlajsi Jezus Amen.

Klekl Jozsef.

Drobis.

Sto scse sznopicsa nej plácsao, sze naj páscsi plácsati, ka z letosnjim racsunom vréd pridemo.

Vorszácskoj hizsi sze je escse izda nikaj ne szpremenilo. Vládajocsa sztrán száma ravna, ovi szo pa z vojszkov vőzaprejti. Kda eta pisemo, je csŭti, ka král pride v Budapest na nisteren tjeden, te znán pomali li napravijo mir med szebov poszlanicje.

Vojszka ogromno doszta penez proszi za szvoj nŭc. Bojijo sze, ka bi boj tŭdi k nám priseo.

Törki szo mir szklenoli z taljánami v Afriki. Tripolisz szo prekdáli taljánom, talján pa za to njim vnoge millione plácsa, Talliánje szo na té boj 500 million lire (korona) ponŭcali pa zdaj escse vnogo morejo plácsati pa za to dobijo 1,200,000 kvadrátkilometrov peszika, na sterom szkoro zsveti nemre. Kde szo pa tisztu, steri szo v boji zosztreteni? Tak sze déndenésnji bojne delajo.

Szrbi, bulgárcci, csrnagorcci pa grki törka zandrúgim bijejo. Zse szkoro nikaj ne ima v Europi.

Na novo bogojanszko cérkev szo darüvali:

Matjaséc Andrása zsená Völgyifalu	100 K
Szalai Mihál z Cserenszovec	1 „
Caszar Martin z Amerike	20 „
Benkovics János z Leskovaca	20 „
Lopert Ferenc z Bogojine	2 „
Ivanics Etelka z Lendave	10 „
Nemec Ivan z Filovec	2 „
Berdén Ivan z Izsakovéc	4 „
Edén z Gancsan	10 „

Bog njim pláti;

Dari od Rosz Matjasa i Bohneec Stevana na cserenszovszko cerkev v Chicagi nabrani.

Dollarov.

Z Cserenszovec:

Rosz Matjas	10.—
Törnár Ivan	10.—
Szalai Ivan	10.—
Szalai Martin	10.—
Hozjan Martin	5.—
Szalai Matjas	5.—
Lütár Ivan	5.—
Szalai Stevan	5.—
Peterec Jozsef	5.—
Lütár Stevan	5.—
Rosz Marko	5.—
Rosz Janos	5.—
Glavacs Andras	5.—
Horvat Stevan	5.—
Vincsec Matjas	5.—
Kozlar Stevan	5.—
Tompa Stevan	2.—
Grúskovnjak Stevan	5.—
Kovacs Janos	2.—
Bohneec Stevan	3.—
Halasi Jozsef	2.—
Markoja József	2.—
Kusztéc Stevan	2.—
Skrlak Treza	2.—
Zsalig Janos	2.—
Spiclin Martin	1.—
Gábor Matjas	1.—
Markoja Martin	1.—
Markoja Ivan	1.—
Kovacs Martin	—50

Z Zsizskov :		Dollarov.
Gyűskovjak Matjas	5	—
Gyűskovjak Stevan	5	—
Csurics Ivan	5	—
Csurics Matjas	5	—
Prsa Martin	5	—
Prsa Janos	5	—
Kolenko Ivan	5	—
Zsizsek Martin	2	—
Zver Anton	2	—
Fujsz Jozsef	2	—
Krao Martin	2	—
Ritlop Anton	1	—
Ritlop Matjas	1	—
Lipics Matjas	1	—
Fotivec Stevan	1	—
Kramar Martin	1	—
Vuk Matjas	1	—
Tibaot Martin	1	—
Hozjan Ivan	1	—
Kolarics Anton	1	—
Zsalig Matjas	1	¹ / ₂ —
Horvat Matjas	—	50

Z Trnja :		
Csurics Stevan	10	—
Szarjas Stevan	4	—
Kocet Stevan	4	—
Jantalin Ivan	2	—
Horvat Stevan	2	—
Mataj Stevan	1	—
Horvat Ivan	1	—
Horvat Jozsef	1	—
Hozjan Martin	1	—
Peterec Matjas	1	—
Lebar Ivan	1	—
Szarjas Stevan	1	—

Z Melinec :		
Szobocsan Martin	2	—

Z Szrednje Bisztrice :		
Szobocsan Matjas	1	—

Z Velke Polane :		
Rasesan Martin	1	—

Z Gornje Bisztrice :		
Spielin Ivan	1	—

Vkup 214

1050 koron v nasi penezaj je prislo do rok Klekl Jozsefa pomirov-
ljenoga plebanosa, ki szo je pri g. cserenszovszkom plebanosi obraesunali.